

Ročník XXII.

červen 2013

číslo 6

Na nádraží

Zase ty zuby pražců
milníky věčného putování
mávají čekajícím.

Ti

zakryti magazíny a rtěnkami
nevědí nic o cíli svých cest.
Jen děti ještě s jiskrou v očích
a starci s touž světlinou
snad jako by tušili...

Tomáš Kaválek

Úvodem

Premiér Nečas odsoudil v Rusku Pussy Riot. Přidal se tak k některým našim církevním prelátům. Pussy Riot výtržností v katedrále protestovaly proti pravoslavné hierarchii veřejně podporující Putina. U nás vloni protestoval Martin C. Putna proti postoji státního úředníka Bátory účastí na pochodu homosexuálů. Pro „knížata světská i kněžská“ jsou tyto protesty větším znesvěcením, než když se mezi korunovačními klenoty málem ocitla Zemanova šavle.

Prezident Zeman prohlásil, že neřekne, proč nechce jmenovat M. Putnu profesorem – aby nepoškodil jeho pověst. Vatikánský úřad nezveřejnil důvody odvolání arcibiskupa R. Bezáka – aby „nepoškodil jeho veřejnou pověst“. R. Bezák o zveřejnění svého odvolání sám žádal. I my máme obavy, zda byl odvolán právem, těžko se nám žije v církvi neumožňující odvolat se k nestrannému soudu (máme svou trpkou zkušenost s komunistickou diktaturou). Ježíš každému právo na vyslechnutí a obhajobu zaručuje. (Srv. Mt 18:15-17)

Dává nám prezident svým prohlášením: „Znovu zdůrazňuji, že si pana Putny absolutně nevážím“ – návod, že ani my si opilce a podvodníka na Pražském Hradě můžeme „absolutně nevážít“? Je „Nejchytřejší“, premiéroví vytkl, že vzlétl vrtulníkem obhlédnout povodeň, přitom sám letěl na sjezd ČSSD.

/v

HŘÍCHY PROTI DUCHU

Vydavatelé našeho Kancionálu nám po celá léta tvrdošijně připomínají, že Bůh je nejvyšš spravedlivý. Ale právě toto tvrzení odporuje naší zkušenosti. Vkládá nevěřícím (i věřícím!) do úst otázku: Proč Bůh dopouští zlo? Proč nezakročí? To je častá otázka, ale nikdy nepřichází návrh JAK to má udělat. Stejný problém je s větou „Bůh je láska“. Proč nechá člověka trpět? (= proč není ráj na zemi?). My věřící víme, že se k „ráji“ blížíme. Vesměs loudavě, proto je pravdivé tvrzení, že Bůh je nejvyšš shovívavý. On dal všemu svůj řád; člověku svobodu, rozum, svědomí – a srdce! Přidal ještě příklad Ježíšova života: ten přijal veřejnou hříšnici, zachránil cizoložnou ženu, pozval mamonáře Leviho i Zachea, na kříži odpustil loupežnému vrahovi, ba jej svatořečil. Ježíš hledá zatoulanou (hříšnou) ovečku a vezme ji na ramena. Vyhlíží marnotratného syna. Nepřišel pro spravedlivé, ale pro hříšníky. A je mnoho dalších nadějných slov i činů, kterými Ježíš potvrzuje Otcovu sho-

vívavost. Čeká, většinou až do konce života člověka, klepe na jeho srdce a trpělivě čeká. Chce, abychom hledali „štěstí“ na správném místě. Snadné cesty jsou lákavé, ale bohužel nevedou k cíli. Adam a Eva nejsou historické postavy, ale prototypy člověka. Oba se vymlouvali, svou vinu ze sebe setřásali: neznali poselství a srdce Ježíšovo. My jsme na tom již lépe: Ježíše známe, učíme se u něho moudrosti, jsme plni důvěry. Spoléháme na jeho dobrotu (žalm 147). O tom by mohly vyprávět staleté zpovědnice.

Jsou ale takoví, kteří po tomto všem šlapou, vysmívají se Bohu i Kristu; je jim to nejen lhostejné, ale i odporné. Hřeší hříchem neodpustitelným, hřeší proti Boží lásce, proti Duchu Božímu (Mk 3,28 i Mt 12,31). Osud to tragický celou vahou tohoto slova. Jsou to lidé zaslepení: buď mamonem, nebo svým intelektem. Známe dobře obojí „druh“. Ti první zaviňují svou hamižností obecnou nouzi a následně rebelie; ti druhí, často salonní,

zdvořilí, bezchybní až neomylní, zmrazují klima celé společnosti. Známe je dobře; bylo by užitečné jmenovat je výslovně a hned by bylo jasno. Nikdy nejsou ani nebudou kajičníky. Jsou nenapravitelní. Oběma těmto typům jde o moc, ať už hrubou nebo rafinovanou. Oběma typům se naprosto nedostává lásky, ale zato pýchy v hojnosti. Zatímco bylo možno vidět bestiálního vraha, který v slzách přijímal svátost smíření, nikdo a nic nepřivede k slzám a kajicnosti zmíněné typy, i když nadělají ve společnosti více škody než zločinec několika svými skutky. Jim podobní jsou i výmluvní hlasatelé evangelia, kteří se v úzké společnosti vysmívají svým ovečkám. Znal jsem několik a hrozil se jejich cynismu. Dobří herci; mají rádi potlesk posluchačů a obdiv i důvěru dobrodružných lidiček.

Kdo není schopen reflexe, uznání chyb a lítosti, není tedy ani schopen prosit o odpuštění a dostat je. Pošlapává nabídku Kristovu. Tady mám i obavy o pány, kteří v nedávné minulosti s radostí přijali funkce, úřady či tituly za spolupráci s totalitou. Nevím – žel – o nikom, kdo by se dobrovolně po sametové revoluci omluvil, odešel tiše do ústraní a tam poctivě sloužil. Naopak – mnozí se otřepali a hleděli si dál kariéry.

Smysl každého člověka je naučit se radostněmu sebedarování, ať partnerovi, rodině či společnosti. Jsou tací, kteří se k tomu dopracují díky svědomí a příkladů jiných. Nám k tomu pomáhá Kristova výchova. Ta přes 2000 let trvá a zdá se, že zůstala jen na povrchu duše. Bohu sloužíme, milujeme ho a též bližního – jenže – bez lásky! Hledáme třisku v oku bližního a mlčíme k pokrytectví a přetvářce. Máme ohledy k vlivným důstojným a mocným sobcům. Leč spíše projde velbloud uchem jele, než tito lidé do sféry Božího království. Jsou to „bludné hvězdy“ (Juda 13), „svůdci a antikristi“ (2 Jan 7), „opovážliví domýšlivci“ (2 Petr 2,10). „Pokolení zlé a cizoložné“ (Mt 12,39), „hadi, zmijí plemeno“ (Mt 23,33). Jak tvrdých slov užívá Ježíš, jindy shovívavý a láskyplný! Nездívme se; pýcha a moc ničí tento svět. Děkujme, že máme jasno!

Jan Rybář

Jan XXIII.(1881-1963)

Angelo Roncalli byl třetím ze třinácti dětí.

„Byli jsme chudí, ale vedli jsme dobrý život, důvěřovali jsme v budoucnost... Chléb se na stole nikdy neobjevil. Vždycky polenta a velmi vzácně kousek masa. Ale když zaklepal žebřák, matka ho pozvala, aby si sedl s námi ke stolu. Od našich dveří nebyl nikdo odehán.

Byli jsme spokojeni. Neměli jsme vůbec pocit, že nám něco chybí a skutečně nám také nic nechybělo.“

„Máš srdce na správném místě. Kdyby byli všichni flandáci jako ty, myslím, že bych ne-

byl anarchista.“ (parťák Sartone během vojenské služby, 1902)

„Často jsem byl schopen už jen padnout na kolena a plakat jako dítě, nedokázal jsem děle ovládat pohnutí, když jsem viděl, jak umírá tolik nešťastných synů našeho národa.“ (po 1.světové válce, v hodnosti seržanta)

Vyslovoval se s pochopením o smíšených nekatolických manželstvích a mezi jeho přátele patřili i ti „exkomunikovaní“. Není divu, že pro vatikánské Svaté ofícium se stal „podezřelým z modernismu“, jak později objevil po svém zvolení papežem (1958) ve svých osobních spisech.

V létě roku 1935 vstoupil v platnost dekret o kněžském civilním oděvu. Zatímco muslimové a pravoslavní se zoufale bránili, Roncalli rozhodl, že katolíci se přizpůsobí zvykům země, v níž žijí.

Když Mussolini vtrhl do Řecka, zřídil pomocný fond. Dosáhl uvolnění anglické námořní blokády, aby se umožnil dovoz potravin pro hladovějící obyvatelstvo (i kritický Knopp uvádí, že zachránil statisíce lidí před jistou smrtí hladem). Vystavením formálních křesťanských listů a ukrytím v kláštřích pomohl zachránit 24.000 Židů před nacisty. Loď s několika sty židovskými dětmi unikla z jejich spárů jen na přímý Roncalliho zásah u německého velvyslance (Franz von Pappen) bude za tento čin v Norimberku zproštěn obžaloby).

„Všude, kam jsem přišel, jsem slyšel totéž: nemůžeme pomoci – až na jedinou výjimku. V Istanbulu jsem potkal malého, tlustého arcibiskupa jménem Roncalli, který byl papežským vyslancem v Turecku. Když jsem mu vyložil, co se se Židy děje, rozplakal se, objal mne a řekl: „Rabbi, co můžu udělat, abych pomohl?“ (rabín Arthur Herzberg, Jewish Agency, New York)

„Chtějí mě odstavit a ponížít, a to formou, kterou bych nečekal a která mě velmi bolí... Jsem rád, že zase mohu odjet z Říma, kde mi pohled na tolik malicherných intrik šel na nervy. Každý si pilně hledí vlastní kariéry.“

(z dopisu sestrám)

„To je docela jednoduché. Trpělivost, neústupnost, laskavost, dobrotu, humor, nějaký ten úsměv a hodně, hodně modlitby.“ (o důvodech své úspěšnosti)

Už jako nuncius v Paříži byl z Říma pokárán za své procházkové, při nichž se bavil s mnoha chodci, kteří ho na ulici potkávali. Mohl k němu přijít každý, a to bez předchozího hlášení a protokolárních formalit. V Benátkách vznikla dokonce okřídlená věta: „Patriarcha se zahazuje i s posledním ničemou.“

Intriky římské kurie ho neoficiálně obvinily i ze styků s „homosexuální lobby“, což funguje jako spolehlivá skandalizace nepohodlných v církvi až do našich dnů.

„Zástupce Kristův? Já, ubohý syn Battisty a Marianny Roncalliových, dvou jistě dobrých, ale tak skromných a pokorných křesťanů, si tento titul nezasloužím.“

„Já nejsem neomylný. Neomylný bych byl jen tehdy, kdybych hovořil ex cathedra, což nemám v úmyslu.“

„Dělal si žerty z toho, že není fotogenní. A přece byly jeho snímky vždy přitažlivé, často až dojemné; ta bezelstná tvář, pokorná, láskyplná.“ (Hans Küng)

„Od doby, co jsem papežem, zažil jsem sice mnoho radosti, ale také musel spolknout mnoho pokořování. Jedno z nich spočívá v tom, že lidé přede mnou poklekají... Nemožu tento zvyk jen tak změnit, ale uložil jsem lidem, s kterými se denně stýkám, aby mi prokázali toto osvědčení úcty už jen ráno a jinak od něho upustili.“

„Jedno pokleknutí stačí. Myslíte si snad, že vám napoprvé nevěřím?“

Z prostého prostředí pocházející papež hovoří se zahradníky ve vatikánských zahradách, s elektrikáři, zedníky. Řemeslníkům ve vatikánských dílnách, kteří strnou nad neobvyklou papežskou návštěvou, dá přinést víno, aby se jim rozvázaly jazyky a mohli s ním hodinku pobesedovat. Chová se normálně a porušuje přísný dvorní ceremoniál (pocházející z pozdně středověkého Španělska), jak jen může. Zděšenému šéfredaktorovi „Osservatore Romano“ rozhodně zakázal používat dosud obvyklé čestné tituly ve stylu „osvícený Svatý otec“, „vyvolený promluvil vznešenými rty...“ atd. „Žijeme ve dvacátém století,“ upozornil ho.

„Samé tretky a parádičky. Škrtněte tyhle zbytečné kudrlinky. Buďte prostší, buďte srdečnější! – Alespoň se o to pokuste...“ (o strojeném slohu děkovných telegramů jeho kanceláře)

„Zjednodušuj, co je složité, a nekomplikuj, co je jednoduché.“ (z jeho pravidel)

„Ve Vatikánu věje nový vítr. Příznaky nového stylu papeže Jana XXIII. můžeme pozorovat ve všech jeho činech. Do očí bije jeho hluboká lidskost, odstranění vnějších pomp, zrušení formalit při audiencích, dokonce není třeba vstupenky na mši do chrámu sv.Petra... Mnohem důležitější jsou však jeho zásahy uvnitř kurie. Odstranil akumulování funkcí, obsadil všechna uvolněná místa, ruší byrokratický způsob úřadování... (Neue Zürcher Zeitung, 14.2.1959)

„Papežovy prosté, nikdy předem připravené projevy na rozích ulic, když navštěvoval

řimské farnosti, jeho srdečné návštěvy v nemocnicích a vězeních měly větší účinek než zásadní promluvy a encykliky.“ (Christian Feldmann)

V římské káznici Regina Coeli ho strážníci drželi zpět od odsouzených násilných delikventů; doslova si k nim vynutil přístup. Když se ho jeden z nich zeptal, zda i pro něho může existovat odpuštění, rozpráhl ruce a zoufalého muže objal.

„Všichni jsme někdy slepí.... Možná ti bude dáno, že uvidíš víc než ostatní.“ (u lůžka nevidomého chlapce)

„Jan XXIII. byl papež, jehož se bylo možno dotknout. Během prvního roku svého úřadu přijal tento „farář světa“ při audiencích 250.000 lidí – více než kterýkoliv papež před ním. Již v prvním roce jeho pontifikátu navštívilo Vatikán více hlav států než během celých 19 let za Pia XII. (G. Knopp)

„Jan XXIII. je první veselý papež, kterého církev po dlouhé době stvořila.“ (Daily Express)

V roce 1960 se konala římská synoda, která se měla stát modelem budoucího koncilu. Ve skutečnosti vyzněla velmi konzervativně a rychle upadla v zapomnění; mj. stanovila, že klerici nesmějí navštěvovat kina ani kavárny, jet sami se ženou v autě atd.

„Vycházím často lépe s ateistou nebo komunistou než s fanatickými katolíky.“

První ze dvou Janových velkých encyklik, Mater et magistra, vyšla 15.července 1962. Hovořila o chudobě třetího světa, apelovala na svědomí národů žijících v přebytku a vyzývala k solidaritě se zeměmi, které si právy vybojovaly svou nezávislost na koloniálních mocnostech.

„Mír na zemi, po němž lidstvo úpěnlivě touží, může být zajištěn jen tehdy, bude-li brán vážně Bohem stanovený řád.“

Tento řád musí být vybudován na spravedlnosti a lásce, na respektování lidských práv, práva na náboženskou svobodu, na svobodu svědomí, volnost pohybu, svobodu projevu, práva na práci a dostatečnou odměnu i na vytváření vlastnictví.“ (z encykliky Pacem in terris)

„Zvláštní je, že střediska těch, kdo jsou reformám nakloněni, jsou v zemích od Říma vzdálenějších, kdežto sklon k opatrnosti, k polovičatosti se projevuje nejvíce ve vatikánských kru-

zích.“ (Jan XXIII., svým bývalým diecézaním z Benátek)

„Svoláním ekumenického koncilu se stal Jan XXIII. nejpopulárnějším papežem moderní doby a možná, že i v všech dob. Prokázal takovou vroucnost, takovou prostotu a osobní půvab, že si získal srdce katolíků, protestantů i nekřesťanů. (Time, New York č.1/1963)

„Svatý otče, jsme vám zavázáni láskou.“ (z poselství 960 vězňů římské káznice Regina Coeli)

„Byl tou nejpodivuhodnější postavou celého století.“ (Arthur Herzberg, rabín)

„Vnesl do kurie nový styl. Dříve se jeden druhého bál. Jakmile tu byl Roncalli, cítili se všichni svobodněji.“ (Bruno Heim, tajemník nuncia Roncalliho)

„Papež Jan XXIII. nepotřeboval žádné cesty kolem světa, aby mu světová církev nasloučila.“ (Hans Küng)

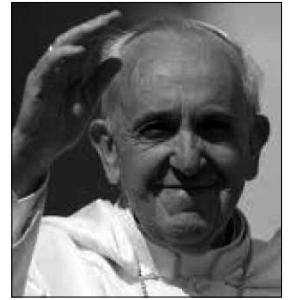
„Církev bude potřebovat padesát let, aby se vzpamatovala z bludů Jana XXIII. Jeho pontifikát je největší katastrofou moderních církevních dějin.“ (Giuseppe Siri, janovský arcibiskup.)

„Poslední koncil (před 50 lety) bohužel nestanovil pravidla k rozlišení tradice dobré a špatné. A tak se v církvi udržela např. feudální tradice představených a podřízených. Nadřazení nemusejí brát vážně, co trápí poddané, a protože nejsou nikomu odpovědní, mohou vyžadovat poslušnost. Naopak se ztratila dobrá tradice, podle níž máme být všichni bratři. Když si čtete ve Skutcích apoštolů, jak jednali oni – a jak např. probíhá kauza odvolaného trnavského arcibiskupa Bezáka – hned vidíte, co se musí v církvi napravit. Protože se tedy v církvi neprosadily základní požadavky posledního koncilu (kromě formálního přijetí liturgické reformy), měl by ten příští začít co nejdříve. Na něm by měli účastníci odložit touhu po vládě a zajištěném životy...“

(Pavel Kuneš, farář, Katolický týdeník 2.10.2012)

pozval 1.června do Domu sv. Marty 22 dětí s onkologickou nemocí, jejich rodiče, ošetřující personál a dobrovolníky.

Tyto děti poslaly Františkovi pohled z pouti do Lurd, nabídky se, že se s ním přijdou pomodlit a jak vidno, František s pozváním dlouho neotálel.

Dívka Michelle řekla: „Milý papeži Františku, jsem ráda, že jsem u tebe doma ... Je hezké, že tě můžeme vidět osobně, a nejen v televizi. ... Slibujeme ti, že se za tebe budeme modlit a tebe prosíme o modlitbu za všechny nemocné děti na klinice Gemelli a ve světě. Požehnej prosím všem maminkám a tatínkům, aby se stále usmívali tak krásně jako ty.“

František při bohoslužbě řekl: „Co udělá Ježíš, když uvidí plačící dítě? Co udělá? Zastaví se. Ježíš se zastaví, protože děti miluje ze všech nejvíc. Takový je Ježíš. A Ježíš je dnes nablízku každému z nás, vám všem. ... Ježíš nás má neustále rád. Putuje s námi životem – když jsme šťastní, i když máme problémy... Ježíš je nám stále blízko.“

Před požehnáním řekl: „Požehnáním nás Bůh objímá a Ježíš k nám přichází“. Při rozloučení osobně pozdravil každého z přítomných.

Při další bohoslužbě František řekl:

„Nelze hlásat Ježíše a tvářit se přitom jako na pohřbu“. Křesťanský život je plný radosti – sváteční radosti. Navzdory tomu nejsme moc zvyklí o radosti a veselí mluvit, raději si stěžujeme. Avšak dárce naší radosti je přece Duch svatý: On nás vede a je původcem této radosti, jejím Stvořitelem. Tato radost v Duchu nám dodává skutečnou křesťanskou svobodu. Bez radosti by křesťané nemohli být svobodní, stávali by se otroky svého zármutku. Pavel VI. říkával, že evangelium nemohou šířit smutní, nedůvěřiví a sklíčení křesťané. S truchlivým výrazem to zkrátka nejde. Křesťané se často tváří spíše tak, jako by kráčeli v pohřebním průvodu, a nikoliv vzdávali chválu Bohu.

A jak se vzdává Bohu chvála? Tím, že vyjdeme sami ze sebe, tím, že nic nepožadujeme. Neboť i Pánovu milost dostáváme zadarmo, odpověděl Svatý otec a vyzval každého ke zpytování svědomí.

Vy, kteří jste dnes tady na mši, Boha chválíte, nebo jenom od něho něco chcete a pak mu za to děkujete? Chválíte Boha? Pomyslete si – tato mše už je pěkně dlouhá. Pokud nechválíš Boha, nemáš volnost v tom, abys ztrácel čas Boží chválou, zdá se ti mše dlouhá. Avšak naladíš-li se do postoje radosti, Boží chvály – je náhle krásná! Takové to bude na věčnosti – chvála Boha, která nebude nudná, nýbrž nádherná. Radost nás osvobozuje.

PUTNA JE PROVOKATÉR, ALE PODPORA ZEMANA Z ŘAD CÍRKVE JE PODLÉZÁNÍ MOCI

rozhovor s Prof. Tomášem Halíkem

Co říkáte na to, že prezident Zeman nechce jmenovat Martina C. Putnu profesorem?

Je to alarmující zásah do akademické svobody. Je mravní povinností nejen celé akademické obce, nýbrž všech lidí, kteří ctí právo a svobodu, proti této mocenské aroganci co nejrozhodněji protestovat a využít naprosto všechny prostředky k tomu, aby toto rozhodnutí bylo zvráceno a už nikdy se něco podobného neopakovalo.

Podpis prezidenta na jmenovacím dekretu má ceremoniální charakter, prezident nemá žádnou kompetenci posuzovat vědeckou způsobilost univerzitních učitelů.

Vy byste na jeho místě pana Putnu jmenoval?

Samozřejmě, splnil veškerá věcná kritéria ke jmenování a bylo to uznáno kompetentními akademickými institucemi.

Co říkáte prezidentovým výhradám na Putnův transparent na Prague Pride: Katolické buzny zdraví Bátoru?

Myslím, že o to ve skutečnosti vůbec nejde, že to má jen populisticky zakrýt pravděpodobnější motiv – pomstu za Putnovu politickou orientaci a občanskou angažovanost, zejména před prezidentskými volbami. Ten transparent byla provokující klukovina a projev svérázného humoru, ale to nemá s hodnocením Putnovy vědecké kompetence co dělat.

Jak hodnotíte Putnovo veřejné vystupování a kritiku církve za konzervativní postoj k homosexuální menšině?

Putna je celým svým založením provokatér a ostrý kritik v řadě věcí. Já jsem konzervativnější než on, občas jsme spolu polemizovali (i kolem jeho účasti na pochodu homosexuálů), církev však potřebuje kritiky i ze svých vlastních řad.

Já vždy budu v církvi i společnosti hájit právo na kritické názory, jsou-li duchaplné. Církev má spoustu hloupých a zavilých kritiků, on je kritik ostrý, ale je především velmi inteligentní. Díky za něj.

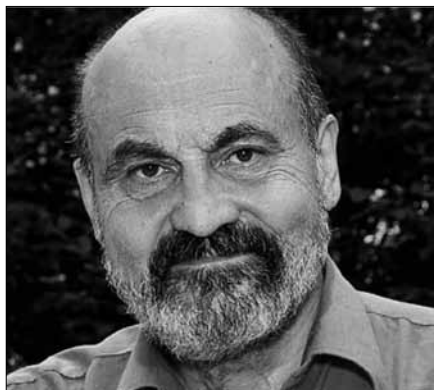
Myslíte, že existují relevantní výhrady proti panu Putnovi jako profesorovi?

S žádnou relevantní výhradou jsem se neseťkal, je to autor několika skvělých vědeckých monografií a zkušený pedagog.

Co říkáte tomu, že prezidentovi vyslovili podporu někteří představitelé církve?

Pokud to skutečně udělali, pak se za takové „představitel církve“ hluboce stydím a omlouvám se za ně kolegovi Putnovi i celé akademické obci. Takové podlézání moci je hanebné. Navíc mám opakovanou zkušenost s tím, že právě ti, kteří v církvi nejagresivněji vystupují proti homosexuálům, by si měli často zamést před vlastním prahem. Nyní se však zdá, že Zeman si jejich vyjádření značně „přitesal ke své potřebě“.

Neměli by katolíci přes osobní a věroučné výhrady spíše držet při sobě?

Ne, rozhodující hranice vedou jinudy. My, katolíci, máme mezi sebou po celá dvě tisíciletí lidí velmi moudrých a skutečně svatých, ale také hlupáky a fanatiky.

Pokud někdo jedná bezcharakterně nebo se staví proti svobodě, právu a spravedlnosti, může být stokrát katolík a já s ním táhnout nebudu.

Já se zásadně rozhoduji podle hlasu svého rozumu a svědomí, řídím se svým smyslem pro pravdu a spravedlnost a lidi oceňuji podle jejich charakteru a inteligence – nerozhoduji se podle něčí náboženské, politické či sexuální orientace.

Nejdřív přišli pro komunisty, a já jsem se neozval, protože jsem nebyl komunist.

Pak přišli pro Židy, a já jsem se neozval, protože jsem nebyl Žid.

Pak přišli pro odboráře, a já jsem se neozval, protože jsem nebyl odborář.

Pak přišli pro katolíky, a já jsem se neozval, protože jsem byl protestant.

Pak přišli pro mě a tehdy už nezbyval nikdo, kdo by se mohl ozvat.

Martin Niemöller

STÍSNĚNOST VE SVOBODĚ

Projekt moderny přestává fungovat. Moderní člověk je sám a samota není svoboda. Dvě témata ovládala komentáře minulého týdne: restituce církevního majetku a pochod homosexuálů Prahou. Řečeno už bylo mnohé. Zkusme se proto na tyto události podívat z jiného úhlu a zamyslet se přitom, jak bude tato země vypadat za dvacet let.

Církve v budoucnu buď nic nedostanou, nebo jim sice jejich majetek bude vrácen, ale budou vystaveny ještě tvrdším mediálním atakům než dosud. Ne kvůli majetku - ten je jen záminkou. Skutečným důvodem útoků na církev je to, že se stala poslední významnou institucí, která brání nmoderní, organicky vzniklé pojetí světa, jež vzniklo přirozeným

vývojem předosvěcenské společnosti. Neustálé zpochybňování role normální rodiny pak vydá již během jedné generace své plody. Za dvacet let pokročíme dál k vytvoření nového člověka, jenž nebude vázán starými předsudky. Nebude členem žádné tradiční církve, nebude vázán rodinnými vztahy. Nebude citově vázán k žádnému konkrétnímu místu. Bude doma právě tak v Kalifornii, jako v Kardašově Řečici. Takový člověk bude ideálním materiálem pro nadnárodní společnosti, ať už jako globálně přesunitelný manažer, nebo jako lokálně použitelný robot.

Otázka identity

Oč tu běží, totiž není právo jedince zastrčit si paví péra do pozadí a takto zušlechtěn maširovat po Václavském náměstí. Toto nadmíru cenné právo přece dávno všichni máme. V sázce je něco docela jiného: otázka komu a za co se vlastně zodpovídáme, případně co nám stojí za to, abychom pro to něco obětovali. Jinými slovy, otázka identity.

Naši předkové se cítili být především členy rodu. Ve středověku byla tato silná vazba doplněna příslušností k dalším sociálním jednotkám - k městu nebo vesnici. Mimo svou práci a mimo obec člověk neexistoval. Jeho zrození, život i smrt se odehrávaly v pevně vymezeném prostoru a podle tradičních zvyklostí. Politická reprezentace země krom toho cítila často poměrně slabou vazbu k raně novověkému státu, zastoupenému osobou panovníka. Teprve v průběhu staletí k těmto základním identitám přistoupila další identita, založená na představě národa jako nadosobního a mezigeneračního celku.

Identita je ošemetná věc a nelze s ní beztrpěně manipulovat. V roce 1918 provedli otcové nového státu šílený pokus vytvořit lidem novou identitu, založenou na představě neexistujícího československého národa. Jak známo, pokus se nepovedl. V současnosti jsme svědky ještě radikálnějšího popření všech tradičních identit. Člověk je vykořeněn ze svého přirozeného prostředí. Vysoké školy otevřely spoustu studijních oborů, jejichž absolventi sice mají tituly, ale nestávají se vlastně vůbec ničím. Čím více zdánlivých a neužitečných svobod nám je dopřáváno, tím méně žijeme jako národ, obec, rodina.

Naše individuální svoboda je téměř neomezená. K tomu málu, co nemůžeme, patří svoboda umřít v kruhu rodiny. Moderní člověk, nejsvobodnější bytost v dějinách, zpravidla umírá v koutě a sám, podobně jako pes (v předmoderní době). Nemůžeme už jít s celou vesnicí do kostela a spolu s celou obcí se účastnit rituálu, který přesahuje hranice ordinární zkušenosti. Naše chyby nám nemá kdo odpustit. Moderní člověk je sám a samota není svoboda.

Pravda je totiž taková, že člověk se nerodí proto, aby běhal po Praze s pavími pery v pozadí. Člověk je sociální bytost s potřebou přesahu. Tuto potřebu lze potlačit, ale nelze ji odstranit. Současná neurověda dokonce říká, že potřeba přesahu je zakotvena přímo ve struktuře našeho mozku. V epoše vědy

ovšem věda nikoho nezajímá. Jinak by muse-la naše svobodná společnost přemýšlet napří-klad o skutečnosti, že lidské embryo v sobě od počátku nese celou genetickou informaci nutnou pro vznik nového jedince.

Dokud budeme žít v příznivé časové kapse, dokud nehrozí žádné skutečné nebezpečí a nečelíme žádným skutečným problémům, může započatý vývoj pokračovat nerušeně dál. Pomník svatého Václava můžeme strhnout, jako jsme strhli Mariánský sloup. Ná-sledky ponese sama. Až se jednou u břehů Evropy objeví nepřítel, žádný kníže už nepovede svůj lid do boje. Masa lidí, kterým vysvětlili, že nejsou národem ani obcí, že se nemusí nikomu zodpovídat, že nemusí platit své dluhy a jejich jediným cílem má být uspokojování základních pudových potřeb, těžko bude schopna obětovat něco ze svého pohodlí pro nadosobní zájmy.

Pak se stane, že tento světadíl bude zvážen, a bude shledán lehkým.

*Pavel Kalina, historik umění
a architektury, LN 24.8.2012*

PROČ JSOU I VĚŘÍCÍ TAK AGRESIVNÍ?

Bylo to tak před patnácti lety, kdy mi zazvonil doma telefon a představil se mi jeden kněz, kterého jsem kdysi znal: „Předně ti chci popřát všechno nejlepší do nového roku.“ Poděkoval jsem. Pak pokračoval zvýšeným hlasem: „A kromě toho jsem ti chtěl říct, aby sis svoji špinavou hubu přestal otírat o církve svatou a...“ Ještě chvíli tak spílal a nenechal se přerušit, tak jsem to položil. Byl to kněz z jednoho nesmírně zbožného poutního místa, o pár let později prý za velkého utrpení svatě zemřel. V tomto případě však proti mně zřejmě něco měl a nechtěl si to nechat pro

sebe a nehodlal to říci jinak.

Ježíš říká: „Bud'te mírní jako holubice a opatrní jako hadi.“ Neříká nic o tom, že mají být jeho následovníci útoční. Jenže mnohdy jsou. Stačí si přečíst debaty pod některými články, jak se tam vyjadřují lidé považující sami sebe za (ty pravě) věřící.

Co je příčinou takového chování? Ze všeho nejspíš, když necháme stranou duševní nemoc, je to deprivace. Jedinec by chtěl dosahovat nějakých cílů, ale není to pro něj možné. Proto obrací útok vůči těm, pro které to možné je.

Klasický případ je hněv bezmocných vůči mocným, který se projevuje v mírnější formě jako spílání vrchnosti (vládě, šéfům, představeným), v ostřejší jako přímé fyzické napadení.

Náboženské prostředí je pro takové jevy ideální živnou půdou. Věřící je totiž člověk vázaný (skutečnými nebo domnělými) povinnostmi a zákony a těžce nese, vědomě nebo nevědomě, že někdo jiný „může“. Celkem přesně to kdysi formuloval jeden text o spiritualitě, kde se říkalo, co to je nedokonalá litost. „Je mi líto, že jsem udělal něco zakázaného, ale byl bych rád, aby to bylo dovolené, abych to mohl dělat.“

Celkem není divu, že nejsnáze se rozzuří duchovní, zvláště katoličtí, protože právě oni mají dost důvodů k deprivaci. Jejich postavení je v podstatě bezprávné. Oproti starému církevnímu právu z roku 1917, kdy se farář stěhoval, jen když šel na lepší místo, nebo z trestu, jinak trávil s farníky značnou část svého i jejich života, jsou jen loutkou v rukách biskupa. Ten s nimi může pohybovat jako s figurkou na šachovnici. Zatímco běžný člověk se může utéct do svého soukromého prostoru, kde mu partner nebo partnerka vytváří zázemí, je farář osamoceným člověkem žijícím v domě, který mu nepatří, a ani neví, jestli v něm ještě za rok bude. Jeho rozdělaná práce tak může být kdykoli poškozena nebo zničena. Lze se samozřejmě odvolat na Boží vůli, která všechno řídí.

Problém je jen v tom, že na Boží vůli se mohou církevní představení odvolat kdykoli, přičemž myslí vůli svoji. (Argument, který lze použít vždycky, nemá žádnou cenu.)

Jsou samozřejmě lidé, kteří si vydobyli v církvi neformální a silné postavení, takže jim nic takového nehrozí. Právě oni jsou pak terčem zášti různého stupně ze strany těch, kteří takové privilegium nemají. Patří sem vyučující na univerzitách, blízcí spolupracovníci biskupů a lidé, kteří si za dlouhá léta získali takovou pověst, že si na ně nikdo netroufne. Co si myslí běžný duchovní, když vidí v televizi Tomáše Halíka, nebo spolužák ze semináře, když vidí svého spolubratra stoupajícího

v církevních hodnostech, zatímco jemu teče na faře dřevnou střešinou na hlavu, je jasné. Na své situaci nemůže změnit nic a přihlíží úspěchu ostatních. Mluvim tu o psychologii, ne o spiritualitě. Svatému faráři arskému by to bylo asi jedno. Jenomže on i svatý Jan Vianney nebo padre Pio byli celebritami své doby. Kvůli faráři arskému prý postavili do Arsu železnici, když tam proudilo tolik lidí. Zařekl jsem se, že o celibátu pokud možno psát nebudu, protože mne se to netýká a to téma není pro mě osobně zajímavé. Těžko ale mluvit o agresii a sexualitu vynechat. Normální zdravý člověk má sexuální touhy. Pokud je nemůže realizovat, může je částečně sublimovat. Pojem sublimace v této souvislosti proslavil analytický psycholog Carl Gustav Jung. Sexuální energii lze přeměnit v jinou, třeba tvůrčí, nebo ve službu bližním. Problém je jen v tom, že to se - jak známo - nepovedlo ani Jungovi, který si na krásné ženy potrpěl. Leckterý duchovní nebo laik by chtěl mít sex, ale v podstatě nemůže, protože ho má pod hrozbou přísných (včetně věčných) trestů zakázaný. Zároveň však vidí, že jiní ho mají: nevěřící, věřící jiných vyznání nebo náboženství, liberální věřící vlastního vyznání. Takový člověk je frustrován, lidově řečeno ho to prostě štve. Realizovat své vlastní touhy se bojí, a tak v něm roste hněv, který obrátí proti těm, co „mohou“. Navíc je možné, že sami nějak nebo někdy sex realizují, pak si to vyčítají a to jejich frustraci ještě stupňuje. Bezmocnost pak ještě kompenzují tím, že trvají na neuvěřitelných detailech v obřadech a byrokracii. Znal jsem jednoho velmi akurátního preláta, který byl schopen ztropit povyk kvůli nedokonalosti v pohřební matrice, ale pravidelně navštěvoval svou přítelkyni. Černou díru ohledně nedodržení jednoho předpisu přemostil nejspíš ve své mysli mostem rigidně dodržovaných nesmyslů.

Společným jmenovatelem je tu nejspíš strach z bezmoci. „Mohou se mnou naložit, jak chtějí,“ „mohou mě vykastrovat“. Strach se dá kompenzovat tím, že se přidám na tu „správnou stranu“. V tom vynikají především různí tradicionalisté. Být pravověrný je totiž pro ně cesta, jak se samotného pozvednout z nicoty. Asi jako když různé režimy nýmádnům z ulice dají uniformu a oni mají pocit, že jsou hned zlatým kolečkem v soukolí dějin. Pak i negramota znamená víc než profesor, protože profesor nemá mundúr, zatímco negramota ano, jak bylo vidět třeba za čínské kulturní revoluce.

Skutečná víra by neměla inspirovat člověka k tomu, aby druhé strhl dolů do příkopu, ale aby se dostal z příkopu nahoru. Což znamená, že skutečná víra by měla člověka osvobodit od strachu a pocitu méněcennosti bez toho, že by bylo nutné začínat každý všední den jako křížové tažení. Ovšem pokud se chce někdo cítit jako křížák a dělá mu to dobře, nedá se nic dělat. Design svého pekla si každý utváří sám.

*Jan Jandourek, sociolog, starokatolický
kněz, publicista a editor týdeníku EURO,
Areopag 7.2.2013*

AKTUALITY

MEZINÁRODNÍ HUDEBNÍ FESTIVAL LETOHRAD 2013

24. ročník 8.–16. června 2013

Tradiční festival s novou tváří

Pořádá Společnost F. V. Heka,

Město Letohrad, Kulturní centrum Letohrad, Univerzita

Hradec Králové ve spolupráci s Městem Jablonné nad Orlicí, Obcí Horní Čermná, Obcí Lukavice, Obcí Výprachtice, ŘK farností Letohrad, Farním sborem ČCE v Horní Čermné pod záštitou Mgr. Miluše Horské, místopředsedkyně Senátu Parlamentu ČR a Ing. Jany Pernicové, náměstkyně hejtmána Pardubického kraje za finanční pomoci Pardubického kraje a Nadace Život umělce.

Program:

Sobota 8. června ve 20 h. - Letohrad – amfiteátr Tvrz Orlice (v případě nepříznivého počasí v orlickém kostele)

Předání cen města, předání ceny Grand prix **Zahajovací galakonzert W. A. Mozart – předehra k opeře Figarova svatba, A. Dvořák – Česká suita, op. 39, G. F. Händel – Hudba k ohňostroji** (s ohňostrojem - Inferno Professional fireworks). Účinkuje Pardubická komorní filharmonie, Tomáš Židek – dirigent.

Vstupné: 180 Kč (křeslo), 140 Kč (lavice), předprodej od 6.5. v IC na Václ.nám. a na Tvrzi Orlice.

Neděle 9. června – **Putování letohradskou historií – cyklovýlet**

13.30 h. - kaple v Červené.

14.30 h. – letohradský kostel sv. Václava

15.30 h. - kostel sv. Kateřiny na Kunčicích

16.15 h. - kostel na Orlici

16.50 h. - Letohrad – Tvrz Orlice

Účinkují: Caline Malnoury (Francie) – varhany, M. Dominikusová – housle, pěvecký sbor Wiolinek z Barda (Polsko).

Na všechny krátké koncerty vstup zdarma!

Účastníci cyklovýletu dostanou speciální pas na 20% slevu vstupu do muzea a expozic Tvrze Orlice a na večeri v restauraci Tvrz Orlice v den konání akce.

Pondělí 10. června ve 20 h. – lukavický kostel. **Pěvecký koncert: A. Dvořák – Biblické písně.** Roman Janál – zpěv, Jan Hora – varhany. Vstupné 60/40 Kč.

Úterý 11. června ve 20 h. – výprachtický kostel. **Komorní koncert – Bach, Smetana, Suk.** Helena Suchárová – klavír, Vlachovo kvarteto. Vstupné 60/40 Kč.

Středa 12. června ve 20 h. – orlický kostel. **Varhanní koncert - inspiración español – španělské inspirace.** Esteban Elizondo (Španělsko) – varhany. Vstupné 50/30 Kč.

Pátek 14. června ve 20 h. – kostel v Jablonném nad Orlicí. **Varhanní koncert – organo festivo - varhany slavnostní.**

Luciano Zecca (Itálie) – varhany. Video přenos koncertu na plátno! Vstupné 50/30 Kč.

Sobota 15. června ve 20 h. – Evangelický kostel v Horní Čermné. **Varhanní koncert – orgel populár – varhany populární.**

Wolfram Syré (SRN) – varhany. Video přenos koncertu na plátno! Vstupné 50/30 Kč. Koncert finančně podporuje pan ing. Petr Šilar, senátor Parlamentu ČR.

Neděle 16. června v 10.15 h. amfiteátr Tvrze Orlice (v případě nepříznivého počasí orlický kostel). **Slavnostní festivalová bohoslužba,** hlavní celebrant: Mons. Josef Kajnek, pomocný biskup královéhradecký.

Neděle 16. června v 15 h. - amfiteátr Tvrze Orlice. (v případě nepříznivého počasí orlický kostel). **Závěrečný koncert Vivaldi – Händel – Mozart.** Komorní orchestr Jaroslava Kociana, B. Mimra – dirigent, M. Dominikusová – housle.

Vstupné: 120 Kč (křeslo), 100 Kč (lavice), předprodej od 6.5. v IC na Václ. nám. a na Tvrzi Orlice. www.mhf.letohrad.cz

RODINNÉ CENTRUM MOZAIKA

Herna otevřena:

pondělí - pátek 8-12 h.

čtvrtek 8–12 13-18 h.

Pondělí - **Rodinné inspirace** 9-11 h.

Vede paní Pavla Zamazalová a Helena Poláčková

Vstupné 25 Kč/člen, 40 Kč/nečlen.

Úterý a středa - **Mozaikové dopoledne** 8-12 h.

Ke sdílení výchovných zkušeností, starostí radostí. Vstupné 15 Kč/člen, 30 Kč/nečlen.

Čtvrky:

6.6. **Poradna pro - EKODOMÁCNOST A PŘÍRODNÍ KOSMETIKA, ŽENSKÁ EKOHYGIENA** od 9 h.

Vstupné 30 Kč/oba semináře

13.6. **Jak na to - VÝLET DO POTŠTEJNA** Výlet pro rodiče s dětmi do Pohádkova v Potštejně s překvapením.

Cena zpáteční jízdenky 68 Kč, vstupné do Pohádkova 30 Kč/osoba. Sraz v 8.20 na nádraží v Letohradě, odjezd v 8.34.

Hlaste se na kontaktech Centra pod střechem. 20.6. **Jak na to - PENĚŽENKA Z TETRA-PAKU**

během dopoledne od 9 hodin. S sebou krabici od džusu s pěkným obrázkem - bude tvořit konečný vzhled peněženky. Barevné lepicí pásky, zapínání v ceně vstupného. Vstupné 30 Kč.

27.6. **Jak na to - KUŘE DUŠENÉ V POHANCE**

Herna otevřena od 8 hodin, vařit začneme ko-

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

29. 5. Boženu Neumannovou 88 let

ZASEDÁNÍ FARNÍ RADY 22. května

Kopeček – naši dobrovolníci vybrali od návštěvníků 74.964 Kč. Celkem se vybralo na projekt opravy 126.849 Kč. Je veliký zájem o prohlídku Kopečku. Farnost není schopna zajistit průvodcovskou službu, požádáme město, Kopeček patří mezi nejvýznamější památky Letohradu.

Jeden podnikatel navrhl, abychom podnikatelům poslali dopis s žádostí o příspěvek na opravu Kopečku. Učiníme tak.

Les okolo kaple se v minulých letech konečně podařilo pokácet. Zeptáme se na radnici, proč byly znovu vysázeny stromky na jižní straně – za pár let vyrostou a budou opět škodit stavbě. Chyby nemáme opakovat.

Město požádáme, zda by mohlo pořídit elektronické zabezpečení kaple na Kopečku.

Výstava obrazů - křížové cesty z Orlického kostela na zámku je zdařilá.

Prodej pozemku – SBD Letohrad žádá o odprodej pozemku, na kterém má postaveno svou budovu. Chceme prodat i kus trávníku, který nepotřebujeme, ale biskupství s naším záměrem nesouhlasí. Požádáme zástupce z biskupství, aby přijeli na FR a podali nám vysvětlení.

Noc kostelů – připravujeme.

Vigilii svatodušní - připravujeme.

Slavnost dětí „Poprvé ke Stolu Páně“ – připravujeme.

Orlická tvrz – 16.6. bude nedělní bohoslužba v 10.15 za příznivého počasí na Tvrzi. Budeli pršet, budeme slavit v orlickém kostele.

Orlický kostel – opravu sanktusové věžičky a odpadlé římsy jsem projednal s panem ing. Ladislavem Šponarem.

Lukavický kostel – máme další starost, před pár lety položená krytina je špatná, hřebenače se rozpadly.

Charita – paní ředitelka informovala o kontejnerech na staré oděvy, neprávem označené logem Charity.

Charita sbírá pěkné a nositelné oděvy ve svém domě u nádraží a posílá je do azylového domu v Kostelci nad Orlicí.

FR příště - 19.6. v 19 h. na faře.

Zapsala Jana Skalická

lem desáté hodiny.

Vstupné 20 Kč + cena surovin.

Pátek - **cvičení na míčích** 10-11 h. Vede paní Hana Štěpánková, cvičení je vhodné pro všechny i pro těhotné ženy a ženy po porodu. Omezí bolesti, posílí ochablé svalstvo, podpoří správné dýchání, šetří klouby, vylepší fyzickou kondici. Děti si mohou pohrát v herně.

Vstupné 15 Kč/člen, 30Kč/nečlen.

CENTRUM POD STŘECHOU - ČERVEN

Promítání a vyprávění o okružní jízdě Kapským městem - středa 5.6. v 18 h.

Programem Vás provedou nadšení cestovatelé manželé Náhlikovi.

Zájemci nahlaste se na tel.: 731 402 336,

e-mailem: podstrechou@seznam.cz,

nebo osobně v kanceláři CPS.

Vstupné 30 Kč/osoba, 50 Kč/manželský pár.

28. a 29. června se na Vás těšíme v rámci programu Letohrátek.

O prázdninách bude Rodinné centrum Mozaika uzavřeno, opět se na Vás těšíme od 3. září. Přejeme Vám krásné prázdniny a dovolené.

ČERVEN VE STREETU

Přijďte si k nám uplést náramek přátelství - barevný ozdobný pásek na ruku, který se nejčastěji dělá z bavlnek na vyšívání. Lidé se jimi navzájem obdarovávají a stvrzují tak svoje přátelství.

V případě Vašeho zájmu vyrazíme na cyklo výlet!

13. a 14. června je zavřeno.

O prázdninách bude provoz NZDM omezen.

Více informací včas upřesníme.

ZPRÁVY Z CHARITY

TEXTIL Z KONTEJNERŮ V LETOHRADĚ NENÍ PRO NAŠI CHARITU

Minulý měsíc se v Letohradě objevily bílé kontejnery na textil. Na kontejnerech jsou loga organizací, které majitel kontejnerů – firma DIMATEX CS, s.r.o. - podporuje. Jedním z nich je i logo Charity ČR. Protože jsme se setkali s dotazy občanů, co s textilem dále děláme, chceme tuto záležitost uvést na pravou míru:

Obsah těchto kontejnerů není určen pro naši Charitu. Podle údajů na webových stránkách firmy Dimatex CS podporuje tato společnost Oblastní charitu Červený Kostelec a Farní charitu Beroun.

Rádi bychom vyzvali občany, aby použitelné šatstvo dále přinášeli k nám na středisko Oblastní charity v Letohradě. Sami se potýkáme s nedostatkem šatstva, které bychom mohli vozit do Pobytového střediska žadatelů o mezinárodní ochranu v Kostelci n.O., kde provozujeme službu sociálního šatníku.

Sbirky obnošeného šatstva pořádáme každou první středu v měsíci od 13 do 16 hod. na středisku Oblastní charity v Letohradě, Na Kopečku 356. Naše dobrovolnice zde šatstvo třídí a poté se převážná část vozí do Pobytového střediska v Kostelci, další šatstvo dáváme také sociálně potřebným rodinám a lidem bez přístřeší. Kromě šatstva můžete přinést i obuv, nádoby, ložní prádlo, hračky, kočárky, zbytky látek, pletací vlnu a jehlice.

Děkujeme za pochopení. *Za OCH: I.Marková*

NA NÁVŠTĚVĚ V BELGAUM

V dubnu jsme se vypravili do hor v Nepálu. A když už jsme byli tak daleko od domova, naplánovali jsme si i cestu do biskupství Belgaum za dětmi z „Adopce na dálku“. Tento projekt v ČR koordinuje Diecézní charita Hradec Králové, která zprostředkovává kontakt mezi biskupstvím Belgaum, adoptivními dětmi a českými sponzory. V Letohradě podporuje vzdělání indických dětí několik jednotlivců a rodin a také letohradská farnost, která má „adoptováno“ 13 dětí. Na tyto děti probíhají každoročně ve spolupráci s Oblastní charitou Ústí n.Orl. sbírky v kostelích letohradské farnosti. Za dvěma dětmi jsme se byli podívat.

S kontaktem na sestru Tessy, která má v biskupství Belgaum na starosti Adopci na dálku, nám pomohli pracovnice Diecézní charity Hradec Králové. S indickým biskupstvím jsme komunikovali dva měsíce před naším odjezdem, a tak se nám podařilo vyřešit vše potřebné. Při návštěvě nás provázela sestra Tessy a její kolegyně, sestra Lucy - ředitelka školy v Ranebenuru, kde „naše“ děti chodí do školy. Ve stotisícovém Ranebenuru žije pouze 8 katolických rodin a je vzdálený asi 200 km od Belgaum.

Ten den nás čekala nezapomenutelná večere s biskupem Bernardem Morasem. Nejen proto, že jsme po dlouhé době měli příležitost jíst maso, ale především díky jeho osobnosti. Připadali jsme si tam jako doma – pan biskup je veselý milý člověk, vzpomínal na návštěvu v Čechách, na Prahu, ukazoval nám české prospekty. Říkal nám, že v celém biskupství je asi 31.000 katolíků. Atmosféra zde byla příjemná a otevřená. Lidé z biskupství se nám neuvěřitelně věnovali...

Druhý den jsme jeli za dětmi. Nejprve nás čekal 14letý Stanley, kterého podporuje letohradská farnost. Když jsme přijeli na místo, hned se seběhlo asi dvacet dětí z okolních domů. Čekala nás celá rodina, bylo vidět, že jsou na nás nachystáni. Stanley bydlí s rodiči a 16letým bratrem ve skromném řadovém příbytku u trati. V bytě mají jen kuchyňku s pecí a malou ložnici. Anglicky nám říkal, že tatínek pracuje jako dělník v chemické továrně, maminka dělá pomocnici v bohatší rodině. Sestra Lucy jako správná učitelka Stanleyho pobízela, aby nám hezky odpovídal. Pohostili nás kokosovým ořechem a Stanley nám vykládal, že chce být učitelem. Při loučení se klaněli, děkovali nám a dotýkali se nás na nohách. Už jsme seděli v autě, a Stanleyho maminka se ještě drala okénkem dovnitř auta, a dotýkala se našich nohou.

Pak nás čekala 8letá Diana se svou 6letou sestrou, s maminkou a babičkou. Bohužel nemluvili moc anglicky, děvčata jsou ještě malá. Sestra Lucy nám říkala, že jejich táta od nich odešel, děvčata ho prý v životě neviděla. I toto setkání bylo velmi dojemné – když jsme se loučili, chtě-

li od nás požehnání. Dotýkali jsme se jejich hlav a přáli jim dobro...

Pak nás ještě sestra Lucy provedla po prázdné škole – děti měly totiž prázdniny, protože v této době zde panují největší vedra z celého roku, kolem 40 stupňů. Jinak sem chodí kolem 1.000 dětí. Škola je sice katolická, ale chodí sem děti všech vyznání, katolíci jsou samozřejmě v menšině. Naproti škole je sídlo kongregace, kde žije 6 řádových sester - všechny jsou Indky.

Když jsme pak s kamarády hodnotili celý výlet, všichni jsme se shodli na tom, že jeden z největších zážitků celého měsíčního pobytu v Nepálu a Indii pro nás byl právě pobyt na biskupství, setkání s panem biskupem a s dětmi. Ve státě Goa, který byl dříve portugalskou kolonií a dodnes zde převažují lidé katolického vyznání, jsme také prakticky viděli blahodárné působení křesťanství. Ačkoliv jsme byli v místech, kde je chudoba, všude panoval určitý řád a určitá čistota – na rozdíl od hinduistických oblastí.

Přesvědčili jsme se, že projekt Adopce na dálku má velký smysl. Až v Indii jsme si uvědomili, jak je pro zdejší chudé děti vzdělání těžko dostupné. Měsíční příjem rodiny činí asi 2.000 rupií, (což je kolem 700,- Kč). To znamená, že na roční školné pro jedno dítě by padl jejich půlroční příjem, což je samozřejmě naprosto nereálné... Sestry nám říkaly, že děti se nemohly naší návštěvy dočkat a ostatní děti jim naši návštěvu záviděly. Určitě to je spjaté s tím, že dostaly drobné dárečky a že zažily setkání, které pro ně není obvyklé. Ale dnes už víme, že si také opravdu váží toho, že mohou chodit do školy. Sestra Tessy zná osobně všechny adoptované děti a je do problematiky „Adopce“ důkladně zasměcená. V autě např. vysvětlovala sestře Lucy, že Čechy nejsou úplně bohatý stát, že řada adoptivních rodičů své příspěvky splácí po měsících, protože částku 5.000 Kč nemohou dát najednou...

Obě rodiny, které jsme navštívil, nám velmi děkovaly. Toto poděkování rádi tlumočíme lidem z letohradské farnosti, kteří takto podporují 13 dětí, i všem ostatním „adoptivním rodičům“ v naší zemi.

Josef Marek

PŘÍBĚH OBRAZŮ – cesta záchrany

Tak se jmenuje výstava, která představuje postup restaurátorských prací na obrazech Křížové cesty z orlického kostela, a kterou můžete do 15.6. navštívit na zámku v Letohradě. Obnova Křížové cesty začala v r. 2010. Při malování kostela byly obrazy sejmuty, následně podrobeny rentgenologickému průzkumu, který zjistil rozsah poškození. Na výstavě můžete vidět tři zrestaurovaná plátna, ostatní jsou zajištěna tak, že nepodléhají další zkáze.

Orlická Křížová cesta je dílem rodáka ze Dvora Králové, Johanna Wenzela Bergla (1718-1789), a jedná se o zcela unikátní dílo v kontextu celé středoevropské malby, jak řekli na komentované prohlídce restaurátoři, ak. mal. Šárka a Petr Bergerovi. Bergl namaloval pro východní Čechy ještě dvě Křížové cesty – do Opočna a Dvora Králové. Ta orlická je podle restaurátorů nejpropracovanější a v r. 1933 ji zdokumentoval dr. Emanuel Poch. Východočeské barokní Křížové cesty se díky svému nebývalé četnému zastoupení staly v kontextu vnímání barokní umělecké produkce určitým fenoménem. Jejich ztvárnění se obecně vyznačuje dramatičností, značnou emocionalitou a výpravností. Berglovým Křížovým cestám mezi nimi náleží nejpřednější místo.

O účelu a smyslu zhotovování Křížových cest říká letohradský farář Václav Vacek:

„Křížová cesta je souborem 14 zastavení od odsouzení Ježíše až po jeho ukřížování a pochování. Naši předkové byli moudří a přemýšliví. Trápila je nespravedlnost. Ptali se, kde se bere zlo a co se s tím dá dělat. Celý příběh člověka je doprovázen násilím a Ježíšův příběh zrovna tak. Naši předkové staveli křížové cesty venku na kopcích, celý ten příběh si procházeli a něco to s nimi udělalo. V baroku se začaly Křížové cesty dávat do kostelů, což působí dost drasticky. Smysl ale zůstal zachován – křížové cesty a Ježíšův příběh slouží k přemýšlení nad vlastními postoji k životu, ke spravedlnosti, cti atd.“

Na Orlici se Berglova Křížová cesta dostala v r. 1759 a z valné části byla její cena 2.000 zl. zaplácena kyšperským mlynářem Antonem Ledrem. O Berglovi toho mnoho nevíme, poprvé je zmiňován až ve svých 31 letech jako student vídeňské akademie. Dá se ale předpokládat, že nějaké výtvarné školení se mu dostalo už v Čechách. Ve Vídni už zůstal. Zde proslul jako významný freskař u císařského dvora s řadou velkých zakázek (nástenné malby ve vídeňském Hofburgu nebo Schönbrunnu, kláštera v Melku atd.). Jeho tři Křížové cesty ve východních Čechách ale ukazují na jeho pouto k rodnému kraji.

A proč jsou z obrazů nadšeni nejen restaurátoři Bergerovi, ale celá odborná veřejnost?

„Nejvýznamnějším rysem těchto obrazů je postup. Bergl jako freskař použil stejný postup na plátně jako při malbě na zdi,“ říká Šárka Bergerová a pokračuje: „Fresková malba je nejtěžší technikou, protože malíři neumožňuje opravy, chyby, změny kompozice.

Freskaři byli výborní kreslíři, excelentní koloristé a sebevědomí umělci. Máme spoustu známých freskařů, kteří malovali závěsné obrazy, ale oni přistupovali k malbě na plátno jinak než k malbě na zeď. Bergl ovšem používal na oba povrchy stejný přístup a projevuje se to např. bravurní kresbou nebo jednoduše nanášenou barevnou vrstvou, která je pouze na místech, kde ji chtěl mít. Musel mít od začátku jasno, co kde bude, maloval velice rychle a promyšleně, používal zářivé barvy. S podobným způsobem zpracování jsme se nesetkali. Několik figur je stejných na všech obrazech, z toho plyne, že malíř maloval podle konkrétních lidí z ulice. K unikátnosti malby patří nadsázka – detaily některých obličejů jsou vyloženy moderním uměním, to už není baroko. Nad některými detaily zůstává rozum stát. Obrazy v sobě mají velkou expresivitu - to mají i jiní autoři - ale Bergl v nich má navíc zkratku, nadsázku až karikaturnost, a to činí z tohoto souboru mimořádné dílo. Je to úžasné nadčasové dílo přechňující všechny jeho umělecké vrstevníky. Pochopitelně to s sebou neslo i možné nepochopení a rozporné reakce ve své době...“

/M

NÁŠ ROZHOVOR

S **VERONIKOU BARTOŠOVOU**, která pracuje 4 roky jako zdravotní klaun.

Zdravotní klauni jsou profesionální umělci, školení pro práci v nemocničním prostředí. Koncept „léčby humorem“ přinesl do České republiky Američan Gary Edwards v roce 1998, kdy u nás začal navštěvovat první nemocnice. Zpočátku projekt financoval z vlastních úspor a jezdil po nemocnicích sám. V roce 2001 založil Občanské sdružení „Zdravotní klaun“, které dnes zaměstnává kolem 80 lidí zapálených pro myšlenku „léčby humorem“. Sám s hrdostí říká, že český projekt patří mezi největší a svým rozsahem i kvalitou provedení je na světové špičce. Gary Edwards působí jako zdravotní klaun od r. 1976, od té doby vyučuje a pomáhá k rozvoji projektů zaměřených na nemocniční klaunství po celém světě.

Jak vás napadlo stát se zdravotním klaunem?

Hledala jsem práci a náhodou jsem narazila na inzerát, který vyzýval zájemce ke konkurzu na zdravotního klauna. Něco ve mně mi říkalo, že to je ono, tak jsem to zkusila. Prošla jsem sítím tří konkurzů, které pro mě byly zároveň velkou školou, a byla přijata. Nevěděla jsem, do čeho jdu, ale musím říct, že tato práce je můj splněný sen. O něčem takovém jsem snila od svých 14 let, protože jsem komediant.

Být zdravotním klaunem, to není pro každého. Jak takový konkurz probíhá?

Konkurz vedl Gary Edwards, on má prostě

„čuch“ na lidi a na to, co v člověku je. Dával nám otázky, různé úkoly, náměty, oblékal nás různé oděvy. Jedné účastnici dal třeba pod šaty 12 nafouknutých balónků, ona je musela držet a zároveň reagovat na jeho otázky. Prostě učil nás klauniáde.

Co je to klauniáda?

Klauniáda je předání energie a síly. Vždy chodíme ve dvojici a spolupráce je samozřejmě velmi důležitá - musíme si navzájem nahrávat a nahazovat. Je třeba umět zpívat, a když to neumím, musím to umět prodat. Ke klauniádě patří muzika, tanec i práce s jazykem, hledání dvojsmyslů. Když třeba kolega bude chtít, abych udělala klik na jedné ruce, tak vezmu jeho ruku a začnu s ní „klikovat“. A to nejdůležitější, co musí mít každý zdravotní klaun, to je mise. Naše mise je třeba pověsit záclony v pokoji nebo naučit děti správné hygieně. Nemůže to být vulgární, nemůže to být násilné. Nakonec vždycky poznáme dobrou klauniádu, protože se my dva klauni bavíme mezi sebou. A to všechno děláme proto, aby člověk, ke kterému přicházíme, zapomněl na chvíli na to, kde je a co tam dělá... Klauniáda je nejlepší moc na světě a nejlepší práce na světě.

Pro klauna je asi hodně důležité mít v sobě empatii a umět improvizovat...

Ano, nikdy nevíme dopředu, k jakým pacientům půjdeme, to nám někdy řekne v rychlosti sestřička přede dveřmi. Během tří vteřin, kdy vejдем do pokoje, musíme odhadnout prostor a náladu, vycítit atmosféru - beze slov, jen pohledy... Miluju tyhle situace: vejдем, tři vteřiny je ticho, jen pohledy, nikdo neví, co ho čeká - ani my, ani pacienti. To jsou moc pěkné okamžiky...

Jak se vyrovnáváte s faktem nevléčitelných nemocí u dětí, s tragikou života?

Je to právě díky našim misím... my nemůžeme děti litovat, dojímat se tím, že třeba příště už tam nebudou, protože mezitím zemřou, brečet nad nima. Proto tam nejsme, to je vůbec nezajímavé! Je zajímavé, že tam vlezle nějaká praštěná sestra Obroučková, chce jim pověsit záclony a chová se přitom nemožně. Ony to berou jako fakt a reagují, smějí se... Je pravda, že často musím ty děti „vydýchat“ a některé onkologické pacienty obrečím, ale složím se až doma...

Kde všude působíte a jaký máte tým?

Já jsem členem východočeského týmu, kde nás je celkem šest. Nabízíme různým subjektům své služby, v nemocnicích chodíme třeba už konkrétní den v týdnu. Pracujeme podle měsíčního plánu a působíme např. v nemocnicích Ústí n.O., Svitavy, Náchod, Trutnov, Hradec Králové, Pardubice, Jičín, v domovech důchodců atd. Pracujeme vždycky ve dvou a ty dvojice různě střídáme, jak má kdo čas.

Jak vás přijímá vedení a personál zdravotnických zařízení?

Nejkrásnější spolupráci máme s orlicko-ústeckou nemocnicí. Tam je radost přijít. Oni si váží nás a my jich. Chodíme zde na všechna tři dětská oddělení, tedy kojenecké, dětské a JIP.

úžasný člověk. Představte si, že před dvěma roky založil Zdravotní klauny v Palestině a podnět k tomu dal Izraelec, který jim tam pomáhá! Máme také speciální geriatrické workshopy nebo psychologické supervize, kde můžeme řešit to, s čím si nevíme rady. Tady se setkávám s příběhy kolegů z celého světa a někdy je to velmi drsné. Někteří vyprávěli, že na ně geriatrickí pacienti křičeli, kolik poslali lidí do plynu nebo že si koupili holku a znásilnili ji... Máme také dvakrát ročně školení v rámci českého týmu a vzděláváme se i hudebně - Gary je profesionální hudebník.

Je něco, co na té práci těžko přijímáte?

Ano, mám slabost pro romské rodiny, protože pocházím z kubánsko-romského svazku. Mám

tedy pro romské rodiny zvláštní citění a snažím se jim dávat víc než jiným. Ale nesnáším jejich vulgaritu. Jednou jsem slyšela, jak se romský táta smál a bavil vulgaritou svých dětí, a to mě naprosto znechutilo...

Je jasné, že máte k této práci dispozice, ohromný temperament, talent. Ale přece jen: proč to děláte?

Protože to je nejlepší práce na světě! Řeknu vám něco o sobě: Já jsem se v životě docela protloukala. Své biologické rodiče jsem v životě neviděla, otec byl Kubánc, matka Romka. Ve čtyřech letech si mě maminka adoptovala z dětského domova. Někdy se stydím za svůj romský původ a není mi z toho dobře. Necítím se být Romka, vzdycyky říkám, že otec byl Kubánc. Byly situace, že kdybych přiznala romský původ, skinové by mě zmlátili. Setkávám se s opovrhováním - musela jsem třeba ukazovat jízdenku, než nastoupím do vlaku nebo mi průvodčí sprostě vynadal, že by si taky šel pro sociální dávky a jezdil první třídou. Víte, když to jde, raději jezdím v první třídě, protože tam je větší klid. Hodně ran jsem dostala i rozdala. Víme, že od skinů mi hrozí nebezpečí. Hodně lidí mě nemá rádo... A do toho přišla práce zdravotního klauna. Ta práce mi zachránila život. Je to mé zadostiučnění. Dělán něco, co mě baví a беру za to mzdu. Dělán nejlepší práci na světě a jsem v tom dobrá... Jsem šťastlivce... No a vidíte: šéf novozélandských klaunů se mě ptal, jak jsem „namíchaná“, a když jsem mu to řekla, on odpověděl, že to je ta nejlepší kombinace!

Jsou podle vás Češi rasisté?

Viděla jsem tady hodně nenávisť kvůli rase. Za hranicemi se cítím volněji, je tam jiná mentalita, jiná atmosféra mezi lidmi. Tam nikomu nevádí, že mám tmavou barvu kůže... Ale v Čechách žije také spousta laskavých a tolerantních lidí!

Pomohla vám v práci víra?

Samozřejmě! Mám naději - za ty nemocné lidi i za sebe... /M

VŠEM NÁM TEĎ PÍŠE BÁSNIČKU

22. května při rozloučení s prognostikem Valtrem Komárkem, četl jeho syn, novinář Martin Komárek tento svůj projev:

Děkuji, že jste přišli, děkuji vám jménem velké tátovy rodiny, která ho miluje a on ji miluje také.

Táta je také rád, že jste přišli, protože miloval i svoje kolegy, přátele a řekl bych, i svoje nepřátele a lidi, se kterými polemizoval. Protože ho dobře znám, vím, že jeho pocity jsou trochu rozporné. Vy, kdo jste ho znali, víte, že když se táhla revoluční státnická i jiná oficiální jednání, on si z toho dělal trochu legraci. A psal vám i nám básničky a kreslil obrázky. Já vím, že teď každému píše osobní básničku. Možná ta básnička není smuteční, možná je legrační, možná znevažuje tento obřad, možná je dokonce vyzývavá, protože táta je hodný člověk, ale my všichni víme, že taky frajer, bojovník a polemik. My všichni jsme ho měli rádi, máme ho rádi, ale my všichni jsme se s ním také hádali.

I já jsem se s ním hádal. A teď vím, že skoro ve všem měl pravdu. Ale v jedné věci ne. A on to ví také.

Já jsem mu vždycky říkával: my věřící jsme na tom hůř než vy ateisté. Protože vy budete po smrti příjemně překvapeni. Vim, že táta se probudil a je tu s námi. A s trochou ironie, s velkou vděčností vidí mě i vás. Možná se už těší do práce, protože pokud je Stvořitel vesmíru co k čemu, tak si ho najal jako hlavního poradce pro lidské jednání s lidmi, on sám to totiž někdy nezvládá.

Táto, vím, že mu máš co říci. Ale prosím tě, pusť ho někdy ke slovu, on má také co říci. S námi tu zůstávají tvoje obrázky a básničky.

(MFDnes 23.5.2013)

Švadlenka

Letní vzduch venku zavoněl prudce.

U otevřeného okénka složila znaveně do klína ruce malá, hubená švadlenka.

Před sebe v prázdno se zadívala a naslouchala nápěvu, jež na strunách srdce vyluzovala touhu pro duše úlevu.

A švadlenka tiše řekla si: „Brání nějaká vysoká ohrada bytostem lidským se sejít; a za ní tisíce životů uvadá.“

František Gellner

Poděkování

Děkujeme všem, kteří přispěli k vigilii svatodušní, k Noci kostelů a těm, kteří při Kopečkové pouti ochotně vybírali peníze na opravu. /V

RODINA

OTCŮM A SYNŮM S RADOSTÍ PRO RADOST

Nejpřirozenějším lidským společenstvím je rodina, která by měla být tím nejlaskavějším a nejjistějším zázemím pro ty, kdo do ní patří. Tento ideál ovšem většinou nefunguje. Proč? Často mezilidské vztahy ztroskotávají proto, že se lidé neumějí mít rádi.

Není to romantika, není to obchod, není to závislost. Dospělá láska – základní i úhelný kámen všech zdravých vztahů – je něco jiného. Když se narodí dítě, dostává se často do soukolí tvrdého obchodu – „Budeme tě mít rádi, jen když budeš hodný.“ Což také často znamená – „Dělej to, co my si představujeme jako správné.“ Dítě vyrůstá a jeho osobnost tvarují spíš imperativy než radost, láska a sdílení. Že to nikomu neprospívá, je zřejmé, ale jak jinak? Jak vychovávat dítě?

Co třeba být s ním, nebrat je jako „to“, nýbrž jako živého člověka, osobnost? Všichni se ptají budoucích maminek: „Co to bude?“ Nebylo by lépe říci: „Kdo to bude?“

Když dítě trochu povyroste a začne chodit do školky, je společně trávený čas krátký, při obstarávání domácnosti se navíc často zdá, že dítě je obtíž, všude se plete, na všechno se ptá, chodí za rodiči, kteří o ně zakopávají, a odmítá „sedět a hezky si hrát“. Není totiž hloupé a ještě se nebojí zkoušet všechny ty nové neznámé věci, chce se o světě dozvědět co nejvíce.

Do překerné situace se dostávají zvláště otcové, kteří potřebují racionální řád, plány, termíny. Jejich světem pobíhá malý hybatel, nepředvídatelný jako vítr, a obrací jejich plány naruby. Veškeré úsilí udržet jistotu se obrací v chaos, a otec je bezradný, občas vzteklý. Jak s tím energickým a nespoutaným stvořením zacházet?

Rozbít talíř je fascinující

Rada je jednoduchá. Když jste s ratolestí, přepněte z režimu arbitráže. „tak se to nedělá, tak to je správné“, do režimu zkušenějšího kolegy: „Co chceš udělat? Co potřebuješ?“ Pokuste se chvíli vrátit k myšlení dítěte, které většinu věcí dělá poprvé a s neuvěřitelnou invencí vymýšlí jak. Když rozbije první talíř, je to tak fascinující, že ho možná napadne vyzkoušet, co všechno dalšího se také rozbije na kousky.

Nic nepředstírejte, ptejte se potomka, když nechápete, co chce udělat. Nenařizujte, ale navrhněte, diskutujte, nebraňte se inovacím. Když se něco nepodaří, vzpomeňte si na své vlastní pokusy. Výroky – „ty jsi hrozný, nemožná, nikdy neuděláš nic pořádně“ – se stávají mentálními programy, a jak člověk roste, stává se takovým.

Sledujte, co dítě dělá, se skutečným zájmem, užívejte si to, něco takového už byste sami většinou nevymysleli. Otcové obvykle zaskočí otázka, co by se mohl od dítěte naučit. Právě

to, co sám už možná dávno zapomněl – dívat se na svět, jako by ho viděl poprvé, vidět jiné souvislosti než ty desítky let zaběhané, zpívat z plna hrdla a smát se od srdce, jít do práce občas jinudy než obvyklou trasou a radovat se z toho, co tam objeví nového.

Lachtani se nemění

Co potřebuje dítě od otce? Vzhledem k tomu, že žije ve světě plném neznáma a nejistoty, právě jistotu. Jistotu bezpodmínečné lásky – mám tě rád, protože ses narodil, jsi tady s námi. Se vším si poradíme, nejdřív společně a pak ty sám. Dítě potřebuje vymezit bezpečné hranice, vzory chování a jistotu, že někam patří, že se s ním počítá. K tomu slouží podstatnou měrou rituály, malé i velké, které si rodina vytvoří a jsou jen její. Dítě je zasvěcenec těch tajných obřadů a spikleneck, když na něj táta mrkne v tramvaji a řekne třeba, „lachtani mají rádi divadlo“ (proto musí být pohádka stokrát za sebou stejná, je to jistota, že se vztah divadla a lachtanů nezmění a společně tajemství tvá).

Rituály mají mnoho podob, a jak dítě roste, mění se jejich charakter. Každodenní pohádky střídá občasné venčení psa po večerce nebo sobotní cyklovýlet. Mění se postupně též smysl rituálů. Malý člověk potřeboval vědět, že někam patří a že jeho otec je statečný a vždycky ho ochrání. Velký člověk potřebuje zažít rituál jiný: přechod do světa dospělých. To je větší téma, než by se mohlo zdát a další související téma – nedospělost „dospělých“ lidí – je samo o sobě poměrně obsáhlé a je příčinou mnoha společenských problémů.

Dále se mění vztah potomků k matce a otci, měly by tudíž vznikat i rituály společné pro rodiče a děti stejného pohlaví. Toto období je prubířským kamenem pro vztah otce a syna. Otec by měl tak trochu „bránit“ syna před sebelépe míněným, ale trochu kontraproduktivním pečováním matky a doprovázet ho na cestě k samostatnosti. V „civilizované“ společnosti už neexistují velké mužské zasvěcovací rituály, a tak je do jisté míry nahrazují alespoň společné akce mužských členů rodiny všech generací. Je to právě otec, který by měl syna obrazně řečeno poplácat po rameni a říci mu: „Jdi a dělej si, co chceš, chlapče, už můžeš sám, víš už, co chceš i co nechceš, a jsem si jistý, že cokoliv budeš dělat, budeš to dělat dobře. Kdykoliv se stav, když budeš chtít, jsem na tebe hrdý.“

Když je vztah otce a jeho potomka stále otevřený a pravdivý, během času se sice proměňuje, ale neztrácí na životadárnosti. S tím, jak mladší generace sbírají zkušenosti a otcové filozofický nadhled, stává se vztahem mezi dvěma dospělými lidmi a některé staré malé rituály přetrvávají jako rodinné stříbro, drobnosti mistrů. Zachovávají kontinuitu života v jeho nejhlubším smyslu – děláme společně zdánlivě nedůležité věci, ve skutečnosti ty nejdůležitější na světě, protože je spolu děláme rádi.

Iva Adlerová,
Katol. týdeník 19/2013

NEZKALENÝ OBRAZ SVĚTA

První příčina byla v tom, že náš doktor má takový zlozvyk vyprávět každého pacienta mezi dveře. Vyšel se mnou a povídá:

„A co vejce, snášíte?“

„Ano,“ říkám, „pane doktore, snáším.“

„Kolik a jak často?“

„Prakticky denně, tak dvě tři.“

„No gratuluji, to jste chlapík. Další!“ podal mi doktor ruku. A s tím jsme se rozloučili. Popadnu vnučku, ještě jsme pozdravili lidi v čekárně, a odvedl jsem ji do školky, Marcelku.

A už se mi zdálo, že se to dítě po mně tak divně kouká. Večer a druhý den mě zaráželo, proč mě tak sleduje, když vstávám z ušáku. Potom začala o mně roztrušovat, že lžu.

„Panu doktorovi říkal, že snáší vejce, a zatím nesnáší nic. Já jsem to viděla.“

Manželka si ji hned vzala na paškál, aby se nic nezanedbalo. „Podívej se, děvenko, to on děda říkal, jako že je snáší, víš? Dvě až tři denně. Ne že by je snášel, to ne.“

Dítě se stáhlo do sebe. Já jí to taky vysvětloval, ale tím se to vlastně ještě zhoršilo, protože začala tvrdit, že babička lže taky. Jsou prostě určité věci, se kterými si dítě nedokáže poradit.

Nejdřív jsme byli se ženou zoufalí, protože když nám dali Marcelku na starost, jistě nepředpokládali, že jí pokazíme představy o světě. To by mohlo mít osudné následky. Utvrdit ji v přesvědčení, že dospělí lžou, to by ji mohlo poznamenat navždycky.

Rozhodli jsme se, že Marcelce zachováme obraz světa čistý.

První večer jsem si dal pod sebe pro začátek jen jedno, a taky jsem je z nezvyku rozmáčkkl, ještě než jsme to dítě zavolali. Pak to šlo postupně líp a líp, a teď už rozbíjím jen výjimečně. Hlavně si taky dovedu vybrat už v obchodě. Nejlepší pro náš účel jsou vejce menší, co možná kulatá, neprotáhlá, a hlavně ne úplně bílá. Čím nahnědřejší odstín, tím pevnější skořápka. Zvláště velká z třídy I A jsou vůbec nepoužitelná, ta odkládám rovnou do kredence.

Z nalézání snešených vajec si to dítě udělalo úplný sport. Říkáme si, že v té Marcelčině radosti je jistě i velký díl uspokojení nad světem, který si zachoval svou identitu a neporušenost. S každým nalezeným vajíčkem, ať v ušáku, ať na pohovce nebo kdekoli, kam je snáším, obnovuje se v ní víra ve svět dospělých, do něhož jednou nepokřivena vstoupí.

Z mé strany je to ovšem přece jenom veliká oběť pro dítě, a tak nepomýšlím na dlouhé pokračování v případě, že by u nás Marcelka měla zůstat déle než rok. Předpokládám, že ještě na velikonoce snesu pár kraslic, ale ty už budou skutečně poslední. Potom jí to bude muset někdo vysvětlit.

Emanuel Frynta „Závratné pomyšlení“

PERO, NEBO ŠAVLE

Co považujete za horší? Krádež chilského pera, nebo to, že byly málem pozvraceny korunovační klenoty? zeptala se redaktorka.

Mezi otázkami, které dostávám pravidelně a na které už odpovídám víceméně mechanicky, byla tahle úplně nová. A abych byl upřímný: jako novinář jsem lehce zazáviděl, že mě ještě nenapadla.

Začal jsem na ni odpovídat a teprve v průběhu té odpovědi jsem si uvědomoval, že tahle otázka zároveň tečuje jinou: Jaký je rozdíl mezi posledními dvěma prezidenty?

„Samozřejmě, že víc mi vadí to pero.“

„Proč?“ podivila se upřímně. „Korunovační klenoty jsou víc než nějaká státní návštěva v zemi tak málo významné, jako je Chile.“

„V obou případech jde o individuální, osobní poklesky. Jenže poklesek Zemanův nám nic neříká o jeho názorech a postojech. Je to poklesek alkoholika, který přebíral, ale to se přece dalo čekat, že jednou přebere. Je to předvídatelné a jen smutné, nic víc. Kdežto poklesek Klausův je výrazem jeho postoje: chamtivost vítězi nad opatrností, přivlastnit si něco byť zločinným způsobem je důležitější než zachovat si čest. Prozrazuje to o něm něco, co bylo dosud skryto, protože to překrývaly fráze o zákonnosti a morálce. Najednou chápeme, proč ve velké privatizaci předběhli ekonomové právníky a nikomu to nevadilo. Proč neprotestoval, když se začal majetek akumulovat dravou cestou v rukou predátorů na hřišti, kde nikdo včas nevystavěl mantinely. Je prostě vnitřně jeden z nich. Cítí se tak. A jeho smutně proslulá amnestie to jen zviditelnila. Je zbytečné hledat autory. On je její otec. A on ji také svým spiskem obhajuje.“

„Jaký je tedy podle vás mezi nimi rozdíl?“ řekla konečně nahlas to, co viselo ve vzduchu.

„Ve třech věcech jsou si podobní: v sebeobdivu, jak jsou chytří, v posedlosti dominovat a ponižít ty, kteří by náhodou mohli dominovat jim, a v aroganci moci. Zeman hůř skrývá pomstychtivost a zlomyslnost - což dokázal Putnův případ -snadněji propadá vrtochům, Klaus se zase totálně kontroluje, a jeho přetvářka je tudíž dokonalejší. Ale to jsou jen drobné nuance jejich stejnosti. Média a veřejnost se bohužel zabývají rozdílnostmi, ty jsou ale nepodstatné. Jestli tlačěnka nebo kaviár, lidovost nebo snobství, bonmot nebo analýza. I jejich vztah k Rusku je stejný. Obdiv na hranici podlézavosti. Jeden si užívá, jak se mu klaní a předvádí jim svou ruštinu při státní návštěvě, druhý si vytvořil rovnou malé Rusko kolem sebe. I s ruskými móresy. Český Jelcin.“

Jestli si myslíte, že takhle jsem odpověděl, mýlíte se. Takhle mi to běželo hlavou, když už bylo dávno po rozhovoru. A ani teď bych to možná neměl psát. Kolega Kroupa mi zase vyčte, že reportér nemá soudit, protože to brzdí jeho nestrannost. Takže - zapomeňte, že jste něco četli.

Josef Klíma, LN, 1.6.2013

Letohradští skauti měli v květnu napilno: organizovali Svojsikův závod, při Kopečkové pouti hlídali parkoviště nebo sbírali odpadky podél cest.

Je to jako nápěvek, kus ptáčích melodie, který, stále týž, ozývá se v různých chvílích skoro z těchže a vždy zase jiných míst: teď z keře, nyní ze štítu chalupy, pak zase z kouta u plotu a nato z trávy. Ty děti si ustavičně hrají: nikdy toho nebyly a nebudou nabaženy a též já nikdy toho nebudu syt. Hledám tu jednu dětskou písničku, kterou jsem si trochu zapamatoval ze svého vlastního dětství: zaznívá mně z keře, teď od meze, od silnic a od chalup, pak zase z trávy. Nikdy s tím nebudu hotov, nikdy se mně nezdá dost úplná a čistá; byla to sice velmi prostá písnička, ale dovedla obsáhnouti a naplniti celý můj malý vesmír.

Josef Čapek

Dřív než začnou létat oštěpy

Zůstal mi takový dědinský zvyk: Nedokážu minout osaměle pracujícího člověka bez pozdravu. Jiný případ je parta dělníků ve městě, která si mě také nevšímne; nereaguju na ni. Ale chlap natírající plot u cesty nebo žena pracující na poli vydráždí ve mně vzdycky mé dobré vychování. „Dobrý den,“ řeknu. A i se trochu stydím, že na sebe upozorňuju. Ale každý vždy odpoví. Tento atavismus ve mně vznikl tím, že strýci a tetky u nás, kdybych je minul jako tupec, by hned řekli: „To je hodný chlapec, ten umí pěkně pozdravit!“ Mezi sebou se títo lidé zdravili třeba takto: „Na trávu, na trávu?“ – „Na trávu. Než začne pršet.“ Pozdravím pěkně tetičku, ona odpoví a přidá: „Paseš, paseš?“ – „Pasu. A vy jdete dolů?“ Na Slovensku platí totéž, říká se tomu „přihovorit“ sa“. Velice se mi líbilo, co jsem kdysi četl, že nějakí divoši v Africe se zdraví takto: „Vidím tě a poznávám tě.“ – „Já tě také poznávám,“ zní odpověď. Ti dva už nebudou po sobě házet oštěpem. Divoši na Valašsku se zdraví takto: „Pomoz pámбу!“ – „Pámбу pomáhá, ale líní lidé chodí kolem.“ K těmto vzpomínkám a úvahám přivedla mě příhoda z nedělního rána, když jsem kosou sekal trávu zvenku okolo naší zahrady v D.

Nahoru i dolů chodili lidé, jezdila děcka na kole, a nikdo mě „neviděl a nepoznával“, jenom jeden starší člověk ve starším autě zdvihl na pozdrav ruku z volantu. Ten mě přivedl zas k mým trvalým myšlenkám o bagrování země i lidských citů. Musím předem říct, že já v té obci nejsem osobně moc známý, což mi umožňuje chovat se volněji – například když jdu okolo něкого, kdo natírá plot, můžu uvolnit svou tzv. tenzi a říct mu: „Pomáhej pámбу.“ Každý odpoví, ještě to lidé znají. Někdo se přitom ale podiví. A jak tak seču, jde zdola mladý muž, vycházkově sportovně oděný, okolo něho pobíhá psík. Muž jde, blíží se, pes ho předběhl, přišel k mým nohám, zavrtěl ocáskem, odběhl. Muž hleděl rovně před sebe. Řekl jsem: „Dobrý den.“ Muž nic. Opakoval jsem: „Dobrý den, pravím!“ Zastavil se a řekl: „Vy... něco chcete?“ – „Ano. Abyste v takovémto případě zdravil vy mne.“ – „Já vás vůbec neznám,“ pravil mladý muž. „Váš pes také ne a ví, co se přirozeně má dělat.“ Muž, zrudlý v tváři, chvíli stál, pak šel pomalu nahoru a cosi bručel. Zvolal jsem za ním: „Anebo aspoň něčím zavřte!“ Ve skutečnosti ten muž žádného psa neměl a tento rozhovor se neodehrál, jenom jsem si ho tak představil.

Ludvík Vaculík, LN

Matka

Cože to chcete?
O sobě? Abych vám povídala?
Tak peru, vařím, uklízím,
a to si nedám brát.

Je odpočinek hudba anděličků,
no ať si hrajou,
mají k tomu nebe.
To já se svýho spánku obávám.
Člověk se chvilku,
chvilku neuhlídá
a jede jinam.
Žádný přestupy.

Teď je nás devět.
Že jsem začla s tím...
třem našim už jsem zatlačila oči.
Čtvrtýho na rukou jsem z hrobu vynesla,
když fašisti,
a jen tak mimochodem,
na poslední chvíli!
A víte, vyzdravil se z toho ze všeho.
Rošťák je stejnej, jako býval kdysi,
a stejně hodnej, stejnej zpěvák,
a stejně se v něm vyznám
jenom málo. –

Že něco o sobě?
Tak my jsme rodina,
osudy neosudy,
a zbytečně nám za krk neprší.
Ty mísy zelí, co se do nás vejdou!
Jediný Karlík, ten je trochu mimo,
no ale není žádnéj svatej Ňuma,
nějaký hodňátko by u nás neobstálo.
A žádnéj si svou poctivost

Měj hodně těch, kdo s tebou žijí v míru, ale důvěrného rádce měj jen jednoho z tisíce.
Chčeš-li se s někým spřátelit, prověř ho zkouškou, než mu začneš důvěřovat.

Někdo je tvým přítelem, když se to jemu hodí, ale opustí tě, jakmile budeš v nesnázích.

Některý přítel se změní v nepřítele a svůj rozchod s tebou přičte k tvé hanbě.

Jiný ti bývá u stolu společníkem, ale nevytrvá, až budeš v souzení.

Dokud ti bude dobře, bude tvým druhým já, bude volně nakládat i s tvým služebnictvem.

Stihne-li tě však ponížení, obrátí se proti tobě a víckrát ho už neuvidíš.

Vyhýbej se zdaleka svým nepřátelům a střež si své přátele.

Věrný přítel je pevná ochrana, kdo ho našel, našel poklad.

Věrný přítel je k nezaplacení, ničím nelze vyvážit jeho cenu.

Věrný přítel je elixír života, najdou ho jen ti, kdo mají bázeň před Hospodinem.

Kdo se bojí Hospodina, je upřímný ve svém přátelství, neboť bližního posuzuje jako sebe
samého.

Sírachovec 6:6-17

a odvahu a lásku nebo rozum
nepřítáhl zvenčí vodněkud
jak ukradený kotě.
Svědomy máme. Co jíst máme taky.
Že ještě něco? Ještě o sobě?

Tož Jeníček si uhnal včera chřipku,
to pořád kopaná a věčně nahý nohy.
A tatík přestal kouřit gypsovku.
Zas něco četl,
on je z toho čtení
tak zvrtačený – ale zase zná
veškerý cizí slova, co jsou jenom známý.
A ke mně, ostatně,
se chová,
musím říci.

Tak je to u nás, tak to s náma chodí.

Zas ještě o sobě? Co, matka-hrdinka?
Já o sobě vám řekla všechno do puntíku.
Mléko mi z plotny utíká!
To je můj život. Sbohem.

Josef Kainar

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 9.6.	10. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	1 Kr 17:17-24 Ž 30
8.45 h. Mistrovice	Gal 1:11-19
10.15 h. Orlice	Lk 7:11-17

sobota 15.6.	19 h. Mistrovice
neděle 16.6.	11. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	2 Sam 12,7-13 Ž 32
8.45 h. Lukavice	Gal 2,16.19-21
10.15 h. Orlice - tvrz	Lk 7,36-8.3

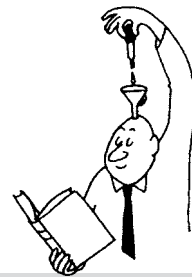
sobota 22.6.	19 h. Lukavice
neděle 23.6.	12. v mezidobí
<i>sbírka na Charitu</i>	
7.15 h. Letohrad	Iz 49,1-6 Ž 139
8.45 h. Mistrovice	Skt 13,22-26
10.15 h. Orlice	Lk 1,57-66.80
pondělí 24.6.	Slavnost Naroz. Jana Baptisty

sobota 29.6.	Slavnost sv. Petra a Pavla
19 h. Lukavice	
neděle 30.6.	13. v mezidobí
<i>v Mistrovicích poutní slavnost</i>	
7.15 h. Letohrad	1 Král 19,16-21 Ž 16
8.45 h. Mistrovice	Gal 5,1-13-18
10.15 h. Orlice	Lk 9,51-62

pátek 5.6. **Slavnost sv. Cyrila a Metoděje**

sobota 6.7.	19 h. Mistrovice
neděle 7.7.	14. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 66,10-14c Ž 66
8.45 h. Lukavice	Gal 6,14-18
10.15 h. Orlice	Lk 10,1-12.17-20

sobota 13.7.	19 h. Mistrovice
neděle 14.7.	15. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Dt 30,10-14 Ž 69
8.45 h. Lukavice	Kol 1,15-20
10.15 h. Orlice	Lk 10,25-37

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek,
jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741